

PAPPI? 2

Omat mielipiteet ja kirkon usko

Huovisen mukaan näiden ei tarvitse olla samansuuntaiset: "Papin henkilökohtaiset mielipiteet ja kirkon oppi on tarpeen erottaa" (s.98).

-Tämä taas vaikuttaa ristiriitaiselta Huovisen aikaisemman lausunnon kanssa: "Paavilla on kaunis virkanimi:...Jumalan palvelijain palvelija...Paavi, piispa ja pappi ovat kaikki tyynni Jumalan orjia, ja hänen palvelijoitaan" (s.13).

- Jos pappi on Kristuksen orja, kuinka hän voi myös omiansa puhua? Eikö Kristuksen palvelu merkitse palvelua 24 tuntia vuorokaudessa? Voiko Jumalan sanansaattaja puhua myös omiansa?

"Sillä papin huulten pitää tallettaman tieto, ja hänen suustansa etsitään opetus; sillä hän on Herran Sebaotin sanansaattaja" (Mal.2:7).

Jos joku on kuninkaan palveluksessa, mutta ei pitäydy lähettäjänsä sanomaan, eikö hän saa kohta potkut? Jos ja kun hänellä on henkilökohtaisia mielipiteitä (olihan niitä Paavalillakin, 1 Kor.7:12, 25-26, 40) ne eivät kuitenkaan saa olla ristiriidassa Raamatun kanssa: *"Jos joku puhuu, puhukoon niin kuin Jumalan sanoja"* (1 Piet.4:11). Kovin merkilliseksi muodostuu tilanne, jos pappi kulkee paikasta toiseen "kahdenlaisen" tiedon ja totuuden kanssa.

-Tässä Huovinen aivan ilmeisesti hakee tukea Kylläis-päätökselleen. Omia mielipiteitä saa Kylläinen niin kuin muutkin esittää - niitä ei tule ottaa vakavasti. Tämä teologia tarjoaa harhaoppia esittäneelle teologille erinomaisen livistämisen mahdollisuuden: kiinni joutuessaan hän pääsee kuin koira veräjästä sanoessaan esittäneensä vain "henkilökohtaisia mielipiteitään"! Toisaalta tämä myös tulevaisuudessakin päästää piispoja opinartijan kiirastulesta. Uskova ei voi olla sitä ja tätä mieltä, 2 Kor.1:17-20; 10:5; Jaak.1:8; 4:8.

Raamattu - Jumalan sanaa

"Kirkon uskon mukaan Raamattu on Jumalan sanaa ja ilmoitusta ihmiskunnalle" (s.100).

- Näinhän vanha kristinoppikin opetti: *"Pyhä Raamattu on Jumalan sana, jonka pyhät Jumalan ihmiset ovat kirjoittaneet Pyhän Hengen vaikutuksesta."*

Tähän voitaisiin liittää muutama kommentti.

Jos Raamattu on Jumalan sanaa, miksi teologisessa tiedekunnassa siitä tehdään tarujen ja legendojen kokoelma?

Jos Raamattu on Jumalan sanaa, miksi sitä käsitellään käännettäessä niin surkeasti? Jos sitä pidettäisiin Jumalan sanana, silloin otettaisiin vakavasti sen muuttamista koskeva kielto:

"Minä todistan jokaiselle, joka tämän kirjan profetian sanat kuulee: Jos joku panee niihin jotakin lisää, niin Jumala on paneva hänen päällensä ne vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan; ja jos joku ottaa pois jotakin tämän profetian kirjan sanoista, niin Jumala on ottava pois sen osan, mikä hänellä on elämän puuhun ja pyhään kaupunkiin, joista tässä kirjassa on kirjoitettu" (Ilm.22:18-19).

Onhan varsin helposti todistettavissa, että uusi käännös (1992) suorastaan vilisee "lisäyksiä" ja "poisottoja". Jos Raamattu on Jumalan sanaa, miksi sitten pappi, joka opettaa sen vastaisesti, saa edelleen toimia kirkon opettajana? Jos Raamattu on Jumalan sanaa, miksi sitten virkakysymys ratkaistiin siitä piittaamatta?

Papin saarna ja Jumalan sana

"Kolmas Jumalan sanan muoto on sananjulistus, jota kirkossa kuulemme. Kun pappi saarnaa, hän saarnaa Jumalan sanaa" (s.100).

- Ei kaikki saarnatuolista tuleva ole suinkaan Jumalan sanaa. Asia on ratkaisevasti riippuvainen siitä, onko saarnaajalla yhteys Jumalaan, onko hän tullut Jumalan lapseksi vanhurskauttamisen ja uudestisyntymisen kautta. Lisäksi tilanteeseen vaikuttaa hänen senhetkinen jumalasuhteensa, onko hän elävällä vai penseällä paikalla.

Taanila piispan oppi-isänä

On jonkin verran yllättävää, että Huovinen viittaa toimittaja Hannu Taanilan teologiaan:

"Taanilan radiopäiväkirjoissa, musiikkiesitelmissä ja muissa saarnoissa limittyvät usein Raamatun inhimillinen ja jumalallinen puoli, olkoonkin että hän käyttää melkoisen epäsovinnasta terminologiaa. Taanila muistaa korostaa, että Vanha testamentti on seemiläisen paimentolaisheimon seikkailukertomus-kokoelma. Uuden testamentin evankeliumit käyttävät juutalaista ja kreikkalaista filosofiaa puhuessaan Kristuksesta" (s.103).

-Yleensä uskovat mieltävät Taanilan rääväsuuna, jolle mikään ei ole pyhää.

Myös suhteessa Lutheriin hän käyttää äärimmäisen karkeaa kieltä. Yhtyyköhän Huovinen esim. Taanilan lausuntoon siinä, että "Luther oli perkele"? Mikäli Huovisen Taanilan teologiaa koskevista lyhyistä katkelmista jotakin voi päätellä, se on lähes identtistä Wille Riekkisen Pieni kirja Jeesuksesta - tekstille.

Bonhoefferin oppilas

"Maallinen ja hengellinen kohtaavat. Dietrich Bonhoeffer kuvaa suomalaisten uudessa suosikkivirressä tätä toista maailmaa" (s.104).

Huovinen lainaa toistuvasti (ss.43, 104) Dietrich Bonhoefferin virttä 600. Tämä on "suosikkivirsi" siksi, että siinä on voimakkaasti yleisuskonnollinen sävy. Siksi se menee kansaan. Virsi tukee kaikkien ihmisten jumalanlapseutta.

Kaksi Bonhoefferia

Huovinen tuntee vain "yhden Bonhoefferin". Risto Santala kertoo kirjassaan

Kirkkolaivan pohjakosketus kahdesta Bonhoefferista.

Santala jakaa Bonhoefferin teologian **siviili- ja vankilateologiaan**. Bonhoefferin kohtaloksi koitui se, että hän hylkäsi passiivisen vastarinnan. Hän julisti rohkeasti:

"Hitler on antikristus. Siksi meidän tulee jatkaa työtämme ja eliminoida hänet" (39).

Lopulta Bonhoeffer sekaantui Hitlerin vastaiseen salaliittoon ja hänet teloitettiin 9.4.1945.

Ennen vankilakauttaan Bonhoeffer oli raamatullinen teologi. Hän varoitti Saksan kansaa henkilökultista: *"Se on epäjumalanpalvelusta"* (38). Hän kävi myös rohkeasti puolustamaan juutalaisia: *"Vain niillä, jotka huutavat juutalaisten puolesta, on oikeus yhtyä gregoriaanisiin kirkkolauluihin"* (39). Hänellä oli pitkälti pietistinen näkemys. Hän korosti Kristuksen sisäistä kokemista ja varoitti "halvasta armosta".

Vankila muutti Bonhoefferin täysin. Santala kirjoittaa: *"Pelkään paljossa kiusatun jalon Bonhoefferin henkisen vastustuskyvyn lopultakin murtuneen ja hänen alistuneen demonisen ihmistä jumaloivan saksalaisen 30-luvun hengen vietäväksi"* (44). Nyt alkoi Bonhoefferilta tulla aivan uutta tekstiä. Kristinusko ei enää ollut hänelle lunastusko. Hän tunnusti, että hän on moderni teologi, jolla on **"liberaalisen teologian perintö suonissaan"** (48).

Kuuliaisuus Jumalan sanalle

Tältä kirjan otsikolta putoaa pohja, kun muistamme, että teologisessa tiedekunnassa Raamatusta tehdään tarukokoelma. Ei ole mitään mieltä vaatia kuuliaisuutta moiselle "kalevalalle". Kun taas jumalanpalveluksen yhteydessä toistetaan Raamatun luvun jälkeen "Tämä on Jumalan sana", tältäkin putoaa pohja, kun muistamme, että uusi käännös sisältää lukuisia lisäyksiä ja poisottoja suhteessa alkukieleen. Tarkkaan ottaen meillä ei ole lainkaan käännöstä, vaan määrätyn ryhmän (liberaaliteologian) Raamatun selitys ja tulkinta, jota meille sitten kaupitellaan käännöksenä. Olemme siis tekemisissä "väännöksen" kanssa!

Loistokas liturgia

Huovinen haluaa nähdä loistokkaan liturgian tukevan kirkkoa "sanan kirkkona". "Kirkkomme uusi jumalanpalvelusjärjestys haluaa korostaa Jumalan sanan merkitystä ja arvovaltaa...Ulkonaisten juhlaeleiden ja seremonioiden tarkoitus on liturgikolle ilmeinen: halua olla sanan kirkko ilmennetään myös näkyvillä tavoilla" (s.107).

-Uskokoon ken tahtoo - Roomassa se kuitenkin on vaihtoehto! Alkuseura-

kunnassa ei tarvittu teatteria tehostamaan sananjulistusta.
Minä kuitenkin uskon mieluummin **Uuras Saarnivaaran** selitystä:

"Lopunajan luopiokirkossa on rikkautta ja liturgista loistoa. Kun kirkko on kadottanut aurinkopukunsa (Ilm. 12:1), lakannut olemasta puettuna Kristukseen, vanhurskauden aurinkoon` (Mt. 4:2), se pukeutuu sitäkin enemmän liturgiseen loistoon. Kadotettuaan puhtaan raamatullisen totuuden kullan ja aitojen kristillisten hyveiden jalokivet sen täytyy sitäkin enemmän kaunistaa itseään luonnollisella kullalla sekä sosiaalisen hyväntekeväisyyden ja maailmanparantamisen jalokivillä, jotka maailman silmissä herättävät ihastusta" (Kohti suurta Baabelia, s.136).

Onko Raamattu totta?

"Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus" (Joh.17:17). Tämä Jeesuksen määritelmä ei näytä tyydyttävän Huovista. Ei myöskään psalmin sanat: *" Sinun sanasi on kokonansa totuus"* (Ps.119:160).

Huoviselle riittää se, että Raamatun "lupaukset" ovat varmoja: "Me luterilaiset emme ole innostuneet erehtymättömyyden käsitteestä. Raamatustakaan ei saa tehdä paperipaavia. Mutta siihen luotamme, että Jumalan lupaukset ovat varmoja" (s.116).

- Huovisella on Jumalan sanan tarjoama turva siirtynyt kirkolle: "Kristillinen kirkko on luotettava turvapaikka, myös silloin kun se näyttää ulkonaisesti häälyvältä" (s.116).

- Lutherin näkemys turvapaikasta tulee esille taisteluvirressä "*Jumala ompi linnamme.*"

Siinä ei puhuta puolta sanaa kirkon tarjoamasta turvapaikasta; turva on Jumalassa ja hänen sanassaan. Moinen kirkkokorostus on Rooman kaikuja. Kirkko, joka suhteessa Jumalan sanaan "hääly", on ehdottomasti kuoleman sairas!

Lopunajan Jumalan sanan hylännyt kirkko ei ole mikään turvapaikka:

"Ja minä kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: 'Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen syntehinsä osallisiksi ja saisi tekin kärsiä hänen vitsauksistansa. Sillä hänen syntinsä ulottuvat taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa'" (Ilm.18:4-5).

"Papin pitäytyminen puhtaaseen Jumalan sanaan tarkoittaa, että hänen ensimmäinen ja viimeinen tehtävänsä on julistaa sitä sanaa, joka antaa 'puhtaasti' eli edellytyksettömästi kaiken anteeksi" (s.117).

-Tällä "valikoivalla" suhtautumisella Raamattuun Huovinen paljastaa olevansa tyypillinen liberaaliteologi.

Filosofian ja raamatuntutkimuksen haasteet

Huovinen näkee näiden tuovan ongelmia papin julistukseen. Mutta eihän tämä ole totta kun muistetaan papin varsinainen tehtävä: sehän on julistus eikä selitys ja tulkinta! Apostolitkin toimivat monenlaisten ideologioiden keskellä. Heidän ratkaisunsa näihin haasteisiin oli Jumalan sanan julistaminen!

Evankeliumia ja Raamattua ei voida eriyttää

"Kirkon etumerkki on evankeliumi. Evankeliumi on avain kristinuskoon... Pappi on evankeliumin sanansaattaja...Jos evankeliumi on papille ykkösasia, silloin kaikki muukin alkaa muuttua mielekkääksi, rikkaaksi ja rakkaaksi" (s.118).

-Kyllä rakkaus evankeliumiin ja Sanaan ovat täsmälleen sama asia! Evankeliumi ei ole mikä tahansa "ilosanoma", vaan se on tarkoin määritelty Raamatussa!

Saarnan alasajo

Huovinen myöntää, että saarna on heikentynyt luterilaisessa kirkossa: "Mielestäni saarnan heikko asema johtuu vain pieneltä osalta ekumeenisesta kehityksestä. Suurempi syy saarnan taantumiseen on yleensä teologisessa kehityksessä. Teologia ei kiinnosta, koska siitä ei koeta saatavan tukea arjen seurakuntatyöhön. Pääsyyinä saarnan verettömyyteen pidän sitä, että kristillinen usko niin helposti muuttuu moraaliopiksi" (s.124).

Persoonallinen saarna

Huovinen puhuu aivan oikein, että aikamme halveksii saarnaa. Samoin on oikea hänen lausumansa: "Saarnaaminen kuuluu papin ydintehtäviin" (s.124).

"Papin tulee olla omalla persoonallaan mukana saarnassa. Tämä ei tarkoita vain omien taipumusten altista käyttöä, vaan myös alistumista Jumalan sanan

alle, sen ojennettavaksi ja lohdutettavaksi. Pappi panee oman persoonansa peliin, mutta samalla koko hänen persoonansa joutuu saarnan puhuttelemaksi" (s.125).

Saarnan tehtävä

Huovinen kiteyttää saarnan tehtävän oivallisesti: "Papin applikatiivinen tehtävä on ruokkia seurakuntalaisia elämän leivällä, Jumalan sanalla. Saarnatuolissa ei olla kuin laboratoriossa, jossa kuvaillaan leivän koostumusta ja valmistusprosessia. Joskus tuntuu, että me papit esittelemme leipää, mutta saarnan lopuksi panemme sen takaisin omaan kassiin ja viemme pois. Esittelemme, mutta emme ojenna syötäväksi. Näлкäinen kuulija on odottanut saavansa ravintoa, mutta joutuu lähtemään kurnivin vatsoin kotiin" (s.128).

Ratkaise

Huovinen hylkää totaalisesti ns. ratkaisukristillisyyden "angloamerikkalaisena

pyhityskristillisyytenä" (s.129). Siihen hänen mielestään helposti liittyy "suggestiivista painostusta". Hän tahtoo hylkäämisen tehdä yhtä kaikki **luterilaisuuden nimissä** - tietenkin. Vapaa tahto on kummajainen ja mörkö, jota piispa kavahtaa. Monelle tämä kysymys liittyy kiinteästi luterilaisuuteen.

Huovinen ei halua käyttää saarnassa imperatiivisia sanamuotoja, mutta hän unohtaa, että näitä löytyy Raamatusta kosolti. Imperatiiveja vierastaessaan hän samalla sivuuttaa Lutherille tärkeän **lain julistuksen sekä lain ja evankeliumin erottamisen. Tämän jälkimmäisen hän Luther sanoi**

olevan oikean teologin mitta. Tosin hän myöntää, että "imperatiivit ovat kuitenkin luonteeltaan lain piiriin kuuluvia kehotuksia" (s.130), mutta hän ei tuo esille lain suurta merkitystä ja arvoa pelastuksessa ja pelastusjulistuksessa. **Lutherhan** käsittelee tätä asiaa seikkaperäisesti **Galatalaiskirjeen selityksessä.** Tämä kysymys oli Lutherille erittäin keskeinen.

Jumalan sanan saarna

Erittäin myönteisenä on nähtävä Huovisen Tiililä-lainaukset. Vaikka piispa nimittää Tiililää "klassiseksi pietistiksi", hän kuitenkin näyttää arvostavan tätä Suomen uskoville rakasta julistajaa (ja yliopistomiestä).

"Hän toivoi tai oikeammin vaati saarnoiltaan sitä, että niissä kuuluisi Jumalan ääni. Saarnaajan pitää puhua niin, että hän voi sanoa: 'Näin sanoo Herra.' (s.132).

- Tiililän sanoihin on helppo sanoa aamenensa, mutta ei sen sijaan Huovisen kommenttiin: "Jokainen pappi tietää, miten mahdotonta on puhua Jumalan nimissä" (s.132).

- Onhan Suomessa Tiililän lisäksi ollut muitakin profeetallisia saarnaajia, jotka ovat olleet "Jumalan suuna" ja "Jumalan puhetorvena": **Urho Muroma, Uuras Saarnivaara** jne.

Koko pappiskutsumuksen arvo riippuu siitä, missä määrin sananjulistaja saa olla Jumalan palvelija, hänen käytössään, hänen puhetorvena. Raamattu

kertoo, että Herran lähettäjä on "sanan palvelijoina", Luuk.1:2. Samoin siellä kerrotaan, kuinka Jumala laittaa sanansa palvelijansa suuhun:

"Ja Herra ojensi kätensä ja kosketti minun suutani. Ja Herra sanoi minulle: 'Katso, minä panen sanani sinun suuhusi. Katso, minä asetan sinut tänä päivänä yli kansojen ja valtakuntain, repimään maasta ja hajottamaan, hävittämään ja kukistamaan, rakentamaan ja istuttamaan'" (Jer.1:9-10).

"Ja hän sanoi minulle: 'Ihmislapsi, syö, minkä tässä saat; syö tämä kirjakäärö, mene ja puhu Israelin heimolle'. Niin minä avasin suuni, ja hän antoi tämän kirjakäärön minun syödäkseni. Ja hän sanoi minulle: 'Ihmislapsi, ravitse vatsasi ja täytä sisälmyksesi tällä kirjakääröllä, jonka minä sinulle annan'. Niin minä söin, ja se oli minun suussani makea kuin hunaja. Ja hän sanoi minulle: 'Ihmislapsi, mene nyt Israelin heimon tykö ja puhu heille minun sanani'" (Hes.3:1-4).

"Sentähden, näin sanoo Herra: 'Jos sinä kääntynyt, niin minä sallin sinun kääntyä, ja sinä saat seisoa minun edessäni. Ja jos sinä tuot esiin jaloa, et arvotonta, niin sinä saat olla minun suunani. He kääntyvät sinun tykösi, mutta sinä et käännä heidän tykönsä'" (Jer.15:19).

"Se profeetta, jolla on uni, kertokoon unensa; mutta se, jolla on minun sanani, puhukoon minun sanani uskollisesti. Mitä tekevät oljet jyvien seassa? sanoo Herra" (Jer.23:28).

Jumalan suuna oleminen ei ole siis epärealistinen tavoite, vaan tässä punnitaan oikea ja väärä pappi! Jos saarnaaja ei välitä "Herran sanaa", hän puhuu "omiaan". Tällöin hän ei ansaitse sananpalvelijan nimeä. Hän ei ole hengellisten asioiden ollessa kyseessä asiantuntija. Hän on papin virassa väärällä alalla. Hän on Ukko-Ruuhveltin sanoja käyttäkemme "pappiparka".

Epäusko - suurin synti

Huovinen käsittelee syntikysymystä oikein: suurin synti on epäusko: "Elämää vääristävää pääsyntiä, epäuskoa, ihminen ei kuitenkaan ilman Jumalan sanan valoa tunnista, saati myönnä. Ihminen on luonnostaan tekojen vanhurskauden eli tekopyhyiden pimentämä" (s.135).

Toisaalta lain saarnasta ja sen tehtävästä puhuessaan Huovinen ei riittävän selkeästi tuo esille, että syntinen on lain saarnan avulla asetettava seinän eteen. **Vanha aatu on surmattava Jumalan sanan miekalla**, Ps.149:6; Jer.23:29; 48:10; Ef.6: 17; Hebr.4:12. Miekka on Raamatussa surmanväline.

Sata prosenttinen laki ja sata prosenttinen evankeliumi! Ilman pitkäperjantaita ei ole toivoa pääsiäisestä! Jos lakia lievennetään, se merkitsee vanhan aatun asettamista haaleaan kylpyyn, kun se pitäisi armotta ristiinnaulita. Harha on siinä, että lähdetään ihmismittalla arvioimaan, että lakia ja evankeliumia tulisi oikeassa suhteessa.

Lailla tapetaan syntinen - ja sillä siisti! Tässä tarvitaan teurastajan karskeja otteita ja rohkeutta. Tästä on kaukana väärä sääliäisyys, helppohintainen lohduttaminen ja rinnalle asettuminen. Augsburgin tunnustuksen puolustuksesta luemme: **"Usko siitetään peljästyneessä omassatunnossa."**

Luther kirjoittaa: *"Lain varsinaisena tehtävänä onkin saada meistä synnalaisia, nöyryyttää ja tappaa meitä, viedä meitä helvettiin ja riistää meidät puti puhtaksi, mutta siinä tarkoituksessa, että tulisimme vanhurskaiksi, meidät korotettaisiin*

ja tehtäisiin eläviksi, vietäisiin taivaan korkeuksiin ja saisimme omaksemme kaiken. Se siis ei tapa vain tappaakseen, vaan se tappaa elämäksi" (Gal.kirj.sel.).

"Ei evankeliumi julista syntien anteeksiantamista välinpitämättömille, suruttomille sydämille, vaan 'särjetyille' eli katuville" (Tunnustuskirjat).

Yhteisöeettiset kysymykset

"Pappien puuttuminen yhteisöeettisiin kysymyksiin on veitsenterällä kulkemista. Miten saarnata lakia yhteiskunnallisissa asioissa ja silti olla armollinen poliittisille päättäjille?" (s.138).

-Lakia ei ole annettu "maailman parantamisen", vaan "sielunpelastuksen" välineeksi. Huoviselta näyttää olevan oikea lain julistaminen hukassa. Eihän kirkon tehtävä ole maailmanparantajan tehtävä eikä moralisoijan tehtävä, vaan lakia julistetaan, jotta ihmiset tulisivat johdetuksi Kristuksen luo, Gal.3:24.

Uustestamentillinen lain julistus ei tunne yhteisöeettisiin kysymyksiin puuttumista. Sitä voidaan perustella vain VT:lla, kuten pappisvirkaa yleensäkin. VT:n profeetat puuttuivat kansan elämään ja pyrkivät ohjailemaan sitä. **Seurakunnalle ei ole annettu muuta tehtävää kuin lähetyskäsken osoittama:** Jeesuksen opetuslapsiksi tekeminen. Kristillinen etiikka ei kuulu "kaikelle kansalle", vaan ainoastaan uskoville. Kaikelle kansalle tulee saarnata Jumalan lakia, että nämä täten tulisivat valmistetuiksi ottamaan vastaan evankeliumin.

Nykyinen kirkon käytäntö on molempien, sekä regimenttien että lain ja evankeliumin sekoittamista. Kirkko tahtoo puuttua kansalaisten moraaliin pyrkimättä kuitenkaan tekemään heistä uskovia.

Gustaf Johansson avarsi kirkon tehtäväksi lähetyskäsken lisäksi myös "kansojen kaitsemisen": *"On ollut välttämätöntä, ettei Kristuksen kirkko ole jättänyt kansojen kasvatustointa pakanakunnalle, vaikka sen on täytynytkin voidakseen suorittaa tämän tehtävän, ottaa piiriinsä paljon sellaisia, joissa ei ole omakohtaista uskonelämää."*

Tietääkseni Jumala ei ole koskaan luovuttanut tätä tehtäväänsä kirkolle. Tähän raamiin lienee Huovisen mainitsema yhteisöeettisiin kysymyksiin puuttuminen sovitettava - mutta se ei nouse UT:sta. Tietysti kansankirkon piispan (lisäksi vielä evankeliseen liikkeeseen kuuluvana) kannanoton tässä kysymyksessä ymmärtää. Takana on ajatus: *"Tää kansa Herran kansa on."* Tämän perusteena taas on lapsena tapahtunut kasteuudestisyntyminen.

Ajatellessa esim. **valtiollisten jumalanpalvelusten saarnoja** ne eivät ole lakia eivätkä evankeliumia. Niissä pyritään ainoastaan kansan opettamiseen, kaitsemaan. **Olemme tekemisissä moralismin kanssa. Pääosin käänty-**

mättömiä ihmisiä pyritään saada noudattamaan kristillistä etiikkaa.

Osaltaan jo se, että piispa ottaa vakavasti valtion päämiehen kannanoton tässä, puhtaasti hengellisessä asiassa, todistaa omalta osaltaan, että regimentit ovat sekaisin. Jos kirkko tietää toimivansa oikein ja raamatullisesti, sille on ykshailee presidentin myönteinen tai kielteinen arvio.

Lain tehtävä on murskata ja hävittää ihmisen oma perusta, Matt.15:13. Siellä, missä tämä ei ole tavoitteena, ei lakia käytetä oikein. Miksi kirkon on niin vaikea tunnustaa, että se häpeää evankeliumin hullutusta (1 Kor.1:18, 23) ja on vaihtanut sen arvostetumpaan moraalisaarnaan? Kirkon

pitäisi ymmärtää, että sekä moraalinen että moraaliton ihminen ovat yhtä lailla Jumalan vihan alla kadotuksen alaisia.

Kirkko haluaa olla yhdessä muiden jalojen yhteisöjen kanssa opettamassa kansalle korkeampaa moraalialia. Huovinen mainitsee yhteistyökumppaneina: konfutselaisuus, kreikkalainen filosofia, roomalainen moraaliooppi, hindulaisuus, juutalaisuus ja YK (s.141) - eli: jalossa seurassa ollaan.

Moraaliopetuksen allikosta päästäkseen kirkon tulisi alkaa vaatia ihmisiltä vanhurskauttamista, uudestisyntymistä ja totista kristillisyyttä

Koivisto kirkon opettajana

"Tavallisesti totesin, että saarnojen sisältämä yhteiskunnallinen oppi oli verrattain yksinkertaistettua populismia ja filosofia surkeata. Armosta puhuttiin tarpeettoman vähän" (Mauno Koivisto). "Jos presidentin arvio sananjulistuksesta on oikea, tilanne on luterilaisen kirkon kannalta tosi vakava: laki on väljähtynyt populismiksi ja evankeliumi on jäänyt jakamatta" (139).

-On totuttu siihen, etteivät kansankirkon piispat olekuuroja valtaapitävien kannanotoille. Huovisen toistuva palaaminen presidentti Koiviston lausuntoon vahvistaa kirkon ja valtion avioliiton olevan edelleen voimassa. Ei siinä ole mitään ihmeellistä, jos presidentti esittää näkemyksiään myös kirkosta ja sen julistuksesta. Ongelma syntyy vasta sitten, jos kirkko ottaa lausunnon vakavasti ja alkaa sen pohjalta korjata kirkkolaivan kurssia. Tämä herkkyyys valtaapitävien kannanotoille kertoo omalta osaltaan, ettei kirkko seiso profees-tallisella ja apostolisella perustalla. Jos kirkon päämies ja sanoman antaja on Kuningasten Kuningas, Mauno Koiviston mielipide on silloin yhtä tyhjän kanssa!

Väinö Hotti